

Zinātne pilsētā

Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā

**Novērsta nabadzība -
kāpēc tas ir svarīgi?**

**Tiek lēsts,
ka COVID-19
novedīs pie tā,
ka vēl
aptuveni
71
miljons
cilvēku
nonāks
galējā
nabadzībā**

1

NOVĒRSTA NABADZĪBA

Visā pasaulē galējā nabadzībā dzīvojošo cilvēku skaits ir samazinājies no 36% 1990.gadā līdz 10% 2015.gadā. Taču pārmaiņu temps palēninās, un COVID-19 krīze draud mainīt desmitgadēm ilgušo progresu cīņā pret nabadzību. Jaunā pētījumā, ko publicējis ANO Pasaules Attīstības ekonomikas pētniecības institūts, brīdina, ka globālās pandēmijas izraisītās ekonomiskās sekas varētu palielināt nabadzības skarto iedzīvotāju skaitu pasaulē pat par pusmiljardu cilvēku jeb 8% no kopējā iedzīvotāju skaita. Tā būtu pirmā reize kopš 1990.gada, kad nabadzība pasaulē ir palielinājusies trīsdesmit gadu laikā.

1

NOVĒRSTA NABADZĪBA

Vairāk nekā 700 miljoni cilvēku, jeb 10% pasaules iedzīvotāju, joprojām dzīvo galējā nabadzībā un cīnās, lai apmierinātu visnepieciešamākās pamatvajadzības, piemēram, saņemt veselības aprūpi, izglītību, piekļuvi ūdenim un sanitārijai. Lielākā daļa cilvēku, kas iztiek ar mazāk nekā 1,90 ASV dolāriem dienā, dzīvo Āfrikā uz dienvidiem no Sahāras. Visā pasaulē nabadzības līmenis lauku apvidos ir 17,2% - vairāk nekā trīs reizes augstāks kā pilsētās.

Tiem, kas strādā, darbs negarantē pienācīgu iztiku. Patiesībā, 2018.gadā 8% nodarbināto darba ņēmēju un viņu ģimenes visā pasaulē dzīvoja galējā nabadzībā. Pasaulē katrs piektais bērns dzīvo galējā nabadzībā. Lai samazinātu nabadzību, ir ļoti svarīgi nodrošināt sociālo aizsardzību visiem bērniem un citām neaizsargātām iedzīvotāju grupām.

Kāds šeit ir mērķis?

Līdz 2030.gadam izskaust nabadzību visās tās izpausmēs visā pasaulē.

Kāpēc?

Vairāk nekā 700 miljoni cilvēku, jeb 10% pasaules iedzīvotāju, joprojām dzīvo galējā nabadzībā un cīnās, lai apmierinātu visnepieciešamākās pamatvajadzības, piemēram, saņemt veselības aprūpi, izglītību, piekļuvi ūdenim un sanitārijai. Tomēr, COVID-19 pandēmija pagriež nabadzības samazināšanās tendenci pretējā virzienā, proti, tā rada risku, ka desmitiem miljonu cilvēku atkal nonāks galējā nabadzībā - cilvēki, kas iztiek ar mazāk nekā 1,90 ASV dolāriem dienā – kas izraisa pirmo nabadzības pieaugumu pasaulē vairāk nekā 20 gadu laikā. Vēl pirms COVID-19, sākotnējās prognozes liecināja, ka 2030.gadā 6% pasaules iedzīvotāju joprojām dzīvos galējā nabadzībā, tādējādi nesasniedzot nabadzības izskaušanas mērķi. Jaunattīstības valstis turpmākajos mēnešos un gados saskarsies ar postošu sociālo un ekonomisko krīzi, jo pandēmija miljoniem darba ņēmēju novedīs pie bezdarba, nepietiekama darba nodrošinājuma un strādājošo nabadzības. Arī darba esamība negarantē pienācīgu iztiku. Faktiski, 7,1% nodarbināto darba ņēmēju un viņu ģimenes visā pasaulē 2019.gadā dzīvoja galējā nabadzībā, kas ir pozitīvs samazinājums salīdzinājumā ar 2010.gadu, taču paredzams, ka šis skaits pieaugs, ņemot vērā pandēmijas ilgtermiņa sekas.

Kāpēc pasaulē pastāv tik liela nabadzība?

Nabadzībai ir daudz dimensiju, bet tās cēloņi ir bezdarbs, sociālā atstumtība un atsevišķu iedzīvotāju grupu augsta neaizsargātība pret katastrofām, slimībām un citām parādībām, kas neļauj viņiem būt produktīviem.

Kāpēc man būtu jā rūpējas par citu cilvēku ekonomisko situāciju?

Tam ir daudz iemeslu, bet īsumā - tāpēc, ka mūsu kā cilvēku labklājība ir savstarpēji saistīta vienam ar otru. Pieaugošā nevienlīdzība kaitē ekonomikas izaugsmei un grauj sociālo saliedētību, palielinot politisko un sociālo spriedzi, kas dažos gadījumos izraisa nestabilitāti un konfliktus.

Kāpēc sociālā aizsardzība ir tik svarīga?

COVID-19 pandēmija radīs gan tūlītējas, gan ilgtermiņa ekonomiskās sekas cilvēkiem visā pasaulē. Spēcīgas sociālās aizsardzības sistēmas ir ļoti svarīgas, lai mazinātu šīs sekas un neļautu daudziem cilvēkiem nonākt nabadzībā. Tomēr 2016.gadā 55% pasaules iedzīvotāju - aptuveni 4 miljardi cilvēku - nesaņēma nekāda veida sociālo aizsardzību. Tikai 22% bezdarbnieku saņēma bezdarbnieku pabalstus.

Tātad, ko es varu darīt lietas labā?

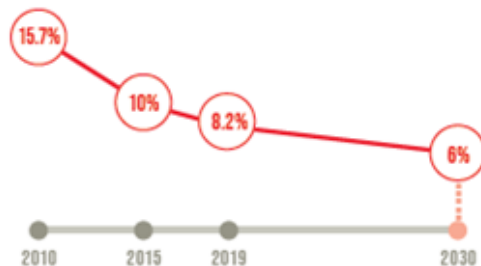
Jūsu aktīva līdzdalība politikas veidošanā var palīdzēt risināt nabadzības problēmu. Tas nosaka, ka tiek popularizētas jūsu tiesības un jūsu balss tiek uzklausīta, ka zināšanas tiek nodotas no paaudzes uz paaudzi, ka tiek veicināta inovācija un kritiskā domāšana visās iedzīvotāju vecuma grupās, lai atbalstītu transformējošas pārmaiņas cilvēku dzīvēs un sabiedrības kopienās. Valdības var palīdzēt izveidot labvēlīgu vidi, kas radītu produktīvu nodarbinātību un darba iespējas nabadzīgajām un marginalizētajām iedzīvotāju grupām. Privātajam sektoram tiek piešķirta liela loma, lai noteiktu, vai tā radītā izaugsme ir iekļaujoša un veicina nabadzības mazināšanu. Tādejādi ir iespējams veicināt nabadzīgo iedzīvotāju ekonomiskās iespējas.

Zinātnes ieguldījums nabadzības izskaušanā ir bijis nozīmīgs. Piemēram, tas ir sniedzis piekļuvi drošam dzeramajam ūdenim, samazinājis ar ūdeni pārnēsājamo slimību izraisīto nāves gadījumu skaitu un uzlabojis higiēnas apstākļus, lai mazinātu veselības riskus, kas saistīti ar lietošanai nedrošu dzeramo ūdeni un sanitārijas trūkumu.

PIRMS COVID-19

Pasaule
bija ceļā uz nabadzības
izskaušanu līdz **2030.gadam**

COVID-19 SEKAS

Covid-19 izraisa pasaulē
**pirmo nabadzības
pieaugumu** vairāku desmitu
gadu laikā

+71 miljons cilvēku
2020.gadā ir nonākuši/novesti
galējā nabadzībā

**VISUR PASAULĒ IZSKAUST
NABADZĪBU VISĀS TĀS IZPAUSMĒS**

**Dabas
katastrofas
saasina
nabadzības
problēmu**

23,6 miljardi
ASV dolāri -
tiešie
ekonomiskie
zaudējumi
(no 63 valstīm
2018.gadā)

Gados jaunie darba ņēmēji

divreiz biežāk

dzīvo galējā nabadzībā
nekā pieaugušie
darba ņēmēji (2019.g.)

4 miljardi
cilvēku

nav saņēmuši
nekāda veida
sociālo aizsardzību
(2019.g.)

Skaitļi un fakti

- Saskaņā ar jaunākajām aplēsēm, 2015.gadā 10% pasaules iedzīvotāju, jeb 734 miljoni cilvēku, iztika ar mazāk nekā 1,90 ASV dolāriem dienā.
- Paredzams, ka Āzijas dienvidos un Āfrikas reģionos uz dienvidiem no Sahāras galējā nabadzība palielināsies visvairāk - pandēmijas dēļ zem starptautiskā nabadzības sliekšņa dzīvos vēl attiecīgi 32 miljoni un 26 miljoni cilvēku.
- Pēdējās desmitgades laikā pasaules darba ņēmēju īpatsvars, kas dzīvo galējā nabadzībā, ir samazinājies uz pusi - no 14,3% 2010.gadā līdz 7,1% 2019.gadā.
- Vēl pirms Covid-19 sākotnējās prognozes liecināja, ka 6% pasaules iedzīvotāju 2030.gadā joprojām dzīvos galējā nabadzībā, tādejādi nerasniedzot mērķi izbeigt/izskaust nabadzību.
- Pandēmijas rezultātā vairāk nekā 70 miljoni cilvēku tiks novesti galējā nabadzībā.
- Katrs piektais bērns dzīvo galējā nabadzībā; nabadzības negatīvās sekas, kā arī agrīnā bērnībā piedzīvotās nabadzības un trūkuma sekas, var saglabāties visu mūžu.
- 2016.gadā 55% pasaules iedzīvotāju - aptuveni 4 miljardi cilvēku - nesaņēma nekāda veida sociālo aizsardzību.

1. ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniedzamie rezultāti

1.1. Līdz 2030.gadam izskaust galēju nabadzību visiem cilvēkiem visā pasaulē, kas pašlaik tiek mērīta ar cilvēku skaitu, kuri iztiek ar mazāk nekā 1,25 ASV dolāriem dienā.

1.2. Līdz 2030.gadam vismaz uz pusi samazināt nabadzības skarto vīriešu, sieviešu un bērnu īpatsvaru jebkurās/visās nabadzības izpausmēs saskaņā ar valstu definīcijām.

1.3. Ieviest valsts mērogam/apstākļiem atbilstošas sociālās aizsardzības sistēmas un pasākumus visiem iedzīvotājiem, nodrošinot minimālo līmeni, un līdz 2030.gadam panākt, ka nabadzīgo un neaizsargāto iedzīvotāju slāņi tiek iespējami plaši aptverti.

1.4. Līdz 2030.gadam nodrošināt, ka visiem vīriešiem un sievietēm, jo īpaši nabadzīgajiem un neaizsargātajiem, ir vienlīdzīgas tiesības uz ekonomiskajiem resursiem, kā arī piekļuve pamatpakalpojumiem, īpašumtiesības un kontrole pār zemi un cita veida īpašumiem, mantojuma tiesības, dabas resursi, jaunas piemērotas tehnoloģijas un finanšu pakalpojumi, tai skaitā mikrofinansēšana.

1. ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniedzamie rezultāti

1.5. Līdz 2030.gadam palielināt nabadzīgo un neaizsargāto iedzīvotāju grupu izturību un samazināt viņu pakļaušanu un neaizsargātību pret ar klimatu saistītiem ekstremāliem apstākļiem un citiem ekonomiskiem, sociāliem un vides satricinājumiem un katastrofām.

1.A. Nodrošināt ievērojamu resursu mobilizāciju no dažādiem avotiem, tostarp izmantojot pastiprinātu sadarbību attīstības jomā, lai jaunattīstības valstīm, jo īpaši vismazāk attīstītajām valstīm, nodrošinātu adekvātus un pietiekamus līdzekļus programmu un politikas īstenošanai, kas sekmē nabadzības izskaušanu visās tās formās.

2.B. Izveidot stabilu politikas sistēmu valsts, reģionālā un starptautiskā līmenī, kas balstīta uz nabadzīgajiem iedzīvotājiem labvēlīgām un dzimumu līdztiesības jautājumiem veltītām attīstības stratēģijām, lai atbalstītu paātrinātas investīcijas ar nabadzības izskaušanas saistītās darbībās/norisēs.

Uzzini vairāk

- [United Nations Development Programme](#)
- [World Bank](#)
- [UN Children's Fund](#)
- [International Monetary Fund](#)
- [UN Global Compact](#)
- [UNESCO](#)
- [UN International Strategy for Disaster Reduction](#)

Lai uzzinātu vairāk par mērķi #1 un pārējiem ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, apmeklē:

<http://www.un.org/sustainabledevelopment>

